

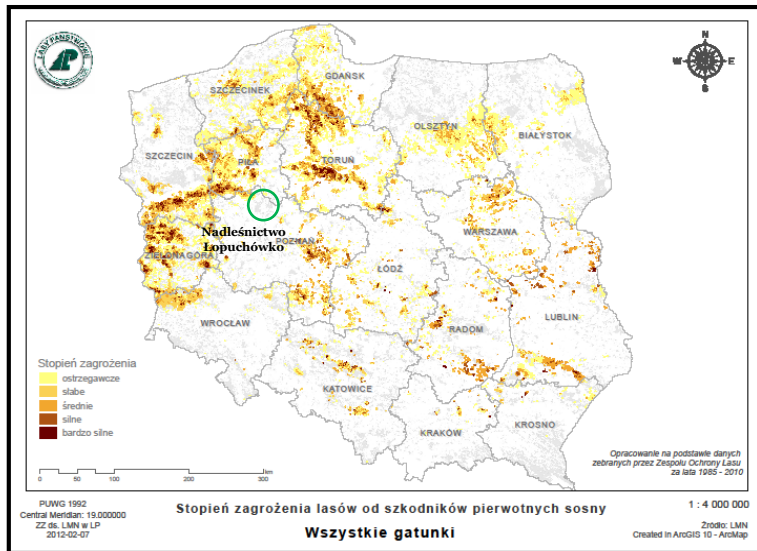

Las Państwowe

Narada Urzędzeniowa
w sprawie
Planu Urządzenia Lasu (PUL)
dla Nadleśnictwa Łopuchówko
na lata 2028-2037

Łopuchówko, 19.03.2026 r.

Na podstawie potencjalnego zagrożenia od
szkodników pierwotnych sosny oraz
powierzchni gradacyjnych,
w 2024 r. uzgodniono lokalizację dla
33 stałych partii kontrolnych, na których
wykonuje się jesienne poszukiwania.

Aktualnie obowiązującą metodą jesiennych poszukiwań

szkodników pierwotnych sosny na terenie

nadleśnictwa jest **metoda dwóch drzew**.

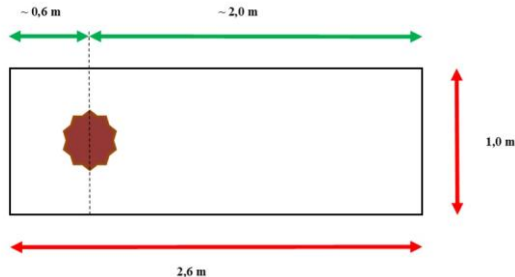
Obecnie nadleśnictwo nie obserwuje wzmożonej obecności

szkodników pierwotnych sosny, niemniej w przeszłości miała

miejsce gradacja brudnicy mniszki. W latach 1980-82

przeprowadzono lotnicze akcje ograniczania populacji

tego szkodnika.

Ryc. 2c. Schemat wyznaczonej powierzchni próbnej podczas jesiennych poszukiwań szkodników liściożernych sosny metodą dwóch drzew, – drzewo.

Szkodniki wtórne na gatunkach iglastych:

- ❖ Kornik ostrożebny: 2018 – 2024 r. **(2023r.!)**
- ❖ Przypłaszczek granatek: 2018 - 2025 r.
- ❖ Cetyńce: 2024 - 2025r.
- ❖ Kornik drukarz: 2018 - 2025 r.

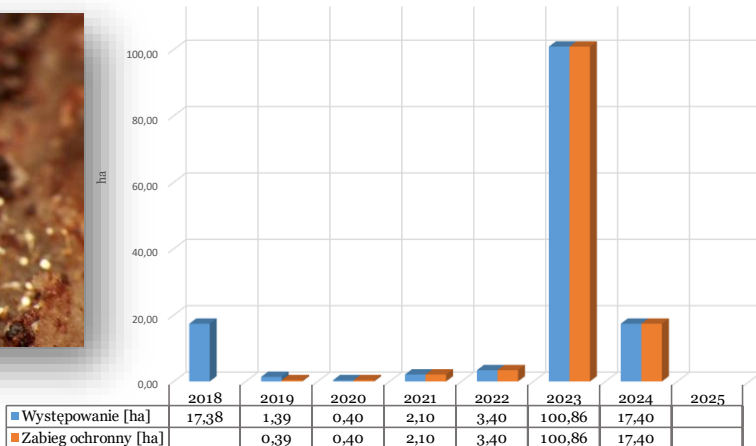
To owady żerujące na osłabionych drzewach, o obniżonej „odporności”. Często atakują drzewa po żerze szkodników pierwotnych, pożarach, suszach i zanieczyszczeniach atmosferycznych.

Szkodniki wtórne?

Kornik ostrozębny (*Ips acuminatus* Gyll.)

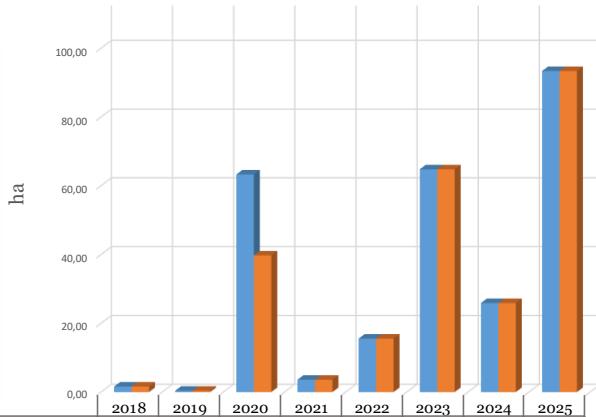
Początek brązowienia igieł sosny to znak, że w górnych partiach drzew młode pokolenie kornika ostrozębego osiągnęło stadium dorosłego chrząszcza. Jeszcze przez 3-4 tygodnie kornik żywi się pod korą wygryzając chodniki. Można go powstrzymać, jeżeli drzewo zostanie natychmiast wycięte, a drewno wywiezione z lasu razem z zagnieżdżonymi w nim kornikami.

Fot. Kamila Cielka, Jerzy Piękiewski

Przyplaszczek granatek (*Phaenops cyanea* Fabr.)

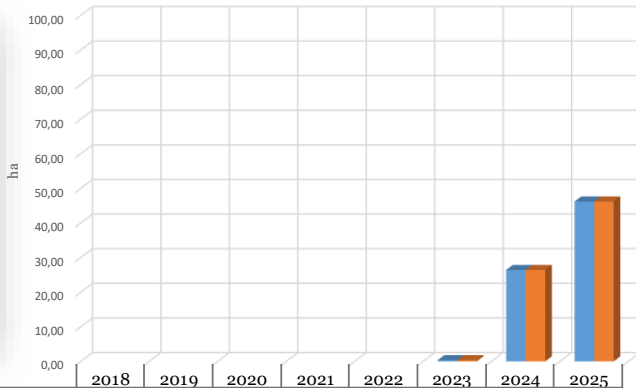

■ Występowanie [ha]	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
■ Zabieg ochronny [ha]	1,60	0,40	63,29	3,60	15,55	64,79	25,90	93,37
	1,60	0,40	39,73	3,60	15,55	64,79	25,90	93,37

Fot. ZOŁ w Olsztynie

Cetyńce (*Tomicus*)

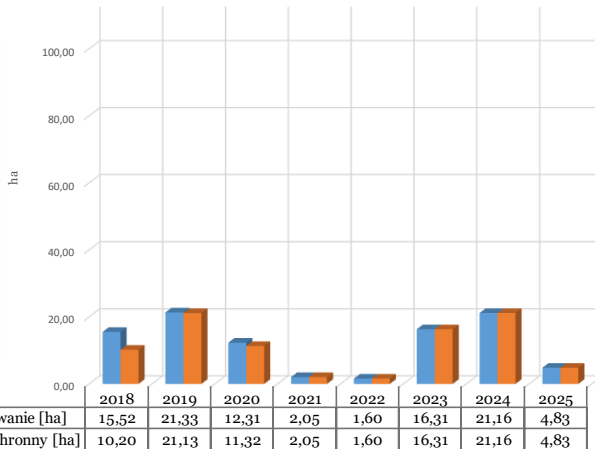

■ Występowanie [ha]	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
■ Zabieg ochronny [ha]						0,35	26,40	46,20

Fot. Gilles San Martin

Kornik drukarz (*Ips typographus* L.)

Szkodniki owadzie na gatunkach liściastych:

- ❖ Na terenie Nadleśnictwa Łopuchówko obserwuje się uszkodzenia powodowane przez motyle z rodziny miernikowcowatych, jednak nie miały one znaczącego wpływu na ogólny stan sanitarny drzewostanu.
- ❖ Zaewidencjonowano szkody m.in. od opiętka, skoczonosza dębowca czy wyrynnika dębowca. W minionym roku (2025) pojawiły się istotne szkody od opiętka na terenie leśnictw Długa Goślina oraz Międzynek (ok.40 ha)

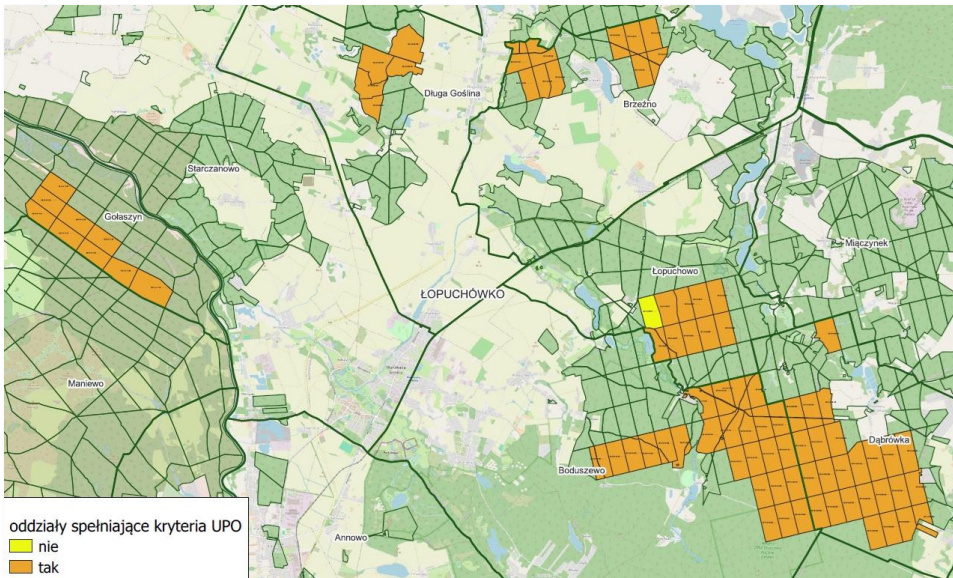

Fot. ZOL w Łopuchówku

W Nadleśnictwie Łopuchówko występują obszary uporczywych pędraczysk na terenie leśnictw: Brzeźno, Długa Goślina, Łopuchowo, Dąbrówka, Boduszewo oraz Gołaszyn, o łącznej powierzchni **2409,89 ha** .

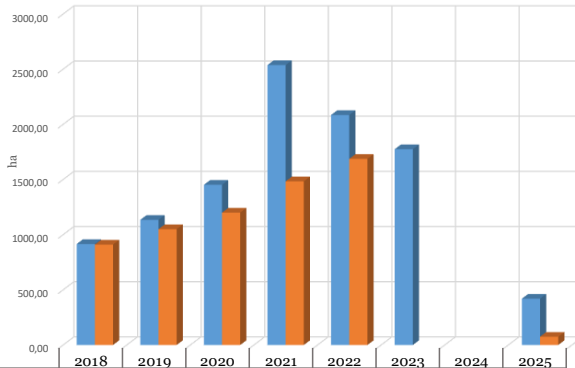
Lista oddziałów leśnych uznanych za uporczywe pędraczyska została uzgodniona w 2024 roku.

Fot. Paulina Skowrońska

Chrabąszcze (owady doskonałe)

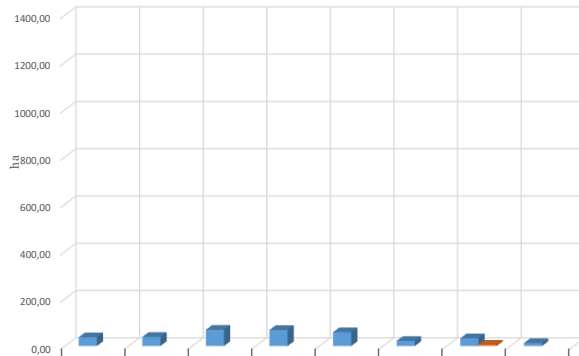

■ Występowanie [ha]	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	915,72	1134,93	1452,32	2537,65	2085,13	1774,80		420,22
■ Zabieg ochronny [ha]	910,40	1050,00	1200,00	1483,50	1687,45			75,00

wielun.lodz.lasy.gov.pl

Chrabąszczowate (pędraki)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
■ Występowanie [ha]	37,20	38,46	68,63	67,97	58,49	21,66	32,60	12,21
■ Zabieg ochronny [ha]							5,60	

→ Czy szkody od
pędraków na
powierzchni
ok.50-60 ha
to dużo czy
mało...?

Zabiegi ograniczające imago chrabąszcza na terenie Nadleśnictwa Łopuchówko:

- ❖ W latach 2018-2022 oraz w roku 2025 wykonano zabiegi naziemnego oraz wielkoobszarowego (lotniczego) chemicznego ograniczenia liczebności owadów doskonałych chrabąszcza majowego na łącznej powierzchni **6406,35 ha**.
- ❖ Pow. zabiegu w poszczególnych latach:
 - 2018r. – 910,40 ha,
 - 2019r. – 1050 ha,
 - 2020r. – 1200ha,
 - 2021r. – 1483,50 ha,
 - 2022r. – 1687,45 ha,
 - 2025r. – 75,00 ha.

Fot. T. Sikora

Zabiegi ograniczające imago chrabąszcza na terenie Nadleśnictwa Łopuchówko:

- ❖ Powierzchnie pól zabiegowych wyznacza się na podstawie wieloletnich obserwacji rójek chrabąszczy oraz kontroli zapędraczenia. Ponadto w roku zabiegu na podstawie kontroli prowadzonych na powierzchniach próbnych.

Fot. ZOL w łopuchówku

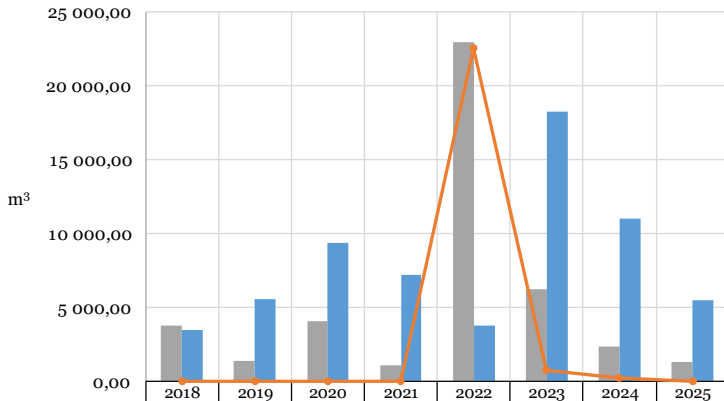
Fot. ZOL w łodzi

Szkody abiotyczne:

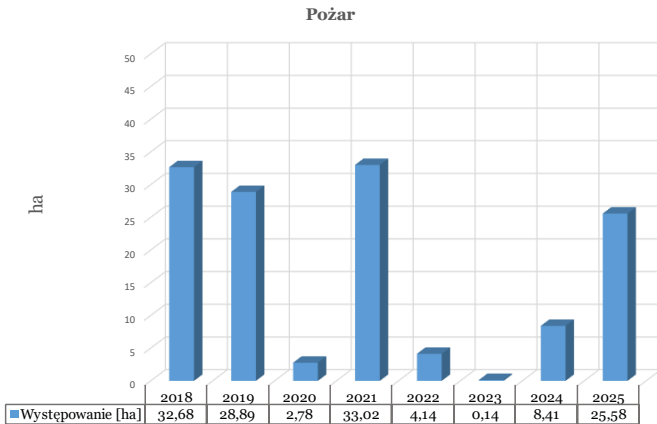
- ❖ Wiatr: najistotniejsze szkody o charakterze powierzchniowym wystąpiły w **2022 r.**
- ❖ Grad: **2023r.** – ponad 50 ha,
- ❖ Zmrożenia, zwarzenia: w **2025r.** szkody na pow.**260 ha**,
- ❖ Obniżenie poziomu wód, susza: **2018 r. – 2025 r.**
- ❖ Pożary: 2018 – 2025r. (pożary na terenie poligonu Biedrusko)

Wiatr

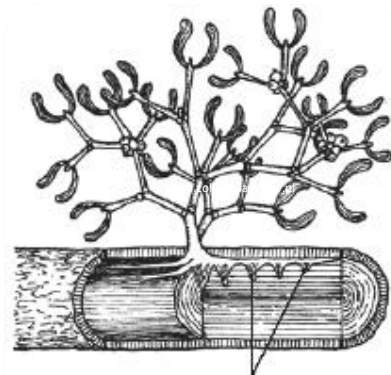

■ Pozyskanie złomów i wywrotów [m³]	3 777,45	1 390,96	4 045,30	1 076,61	22 971,73	6 235,31	2 338,75	1 272,03
■ Pozyskanie posuszu [m³]	3 457,53	5 586,92	9 360,07	7 193,91	3 767,80	18 261,09	11 000,05	5 488,83
—●— Występowanie [ha]					2708,69	87,48	23,41	

Choroby grzybowe i jemiola:

❖ Jemiola na gatunkach iglastych: **2018 r. – 2025 r.**

ssawki jemioli

ssawki jemioli

JEMIOŁA W NATACIU

Jemiola pospolita (*Viscum album* L.) to ciepłolubny półpaszyt, zasiedlający niektóre gatunki drzew. Energię produkuje samodzielnie (podczas fotosyntezy), lecz wodę i składniki odżywcze pobiera z drzewa, w które najpierw wstaje ssawkami, a potem korzeniami. Pojedyncze osobniki nie są szkodliwe, lecz ich nadmierna liczba doprowadza do zamierania drzewa oraz całych fragmentów lasów.

SCHEMAT ROZPRZESTRZENIANIA

Najczęściej i najszybciej pojawia się na drzewach dorodnych, starych i bardziej nasłonecznionych.

CO SPRZYJA EKSPANSJI JEMIOŁY?

Zmiana klimatu, a w szczególności wzrost temperatury, susze, brak długich, mroźnych zim.

Obecność ptaków, które roznoszą nasiona (paszki, kwiczoły, jemiolutki). Ptaki zjadają owoce, wydają niestrawione nasiona, które na odpowiednim podłożu zaczynają kiełkować.

DLACZEGO JEST PROBLEM?

Zmiana klimatu i związane z nią osłabienie drzewostanów przyspieszają zasiedlanie przez tego półpaszyta kolejnych terenów. Negatywny wpływ jemioli jest większy niż wcześniej sądzono. W ostatnich latach jemiola coraz częściej zasiedla nie tylko brzozy, ale także sosnę i jodłę. **Dalsze jej rozprzestrzenianie się, przy braku działań ze strony leśników może oznaczać zamieranie olbrzymich fragmentów lasów**, gdyż roślina ta nie posiada naturalnych wrogów, którzy mogliby ograniczyć jej liczebność.

PODGAŹNIKI JEMIOŁY I GATUNKI DRZEW, KTÓRE ZASIEDLA

- **jemiola pospolita**
topola, wierzba, brzoza, lipa, klon, grab
- **jemiola rozpięchła**
sosna, rzadziej modrzew i świerk
- **jemiola jodłowa**
jodła

OBSZARY NAJCZĘSTSZEGO WYSTĘPOWANIA

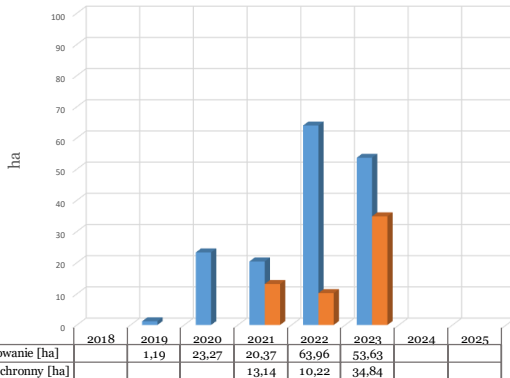

JAK WALCZYĆ Z JEMIOŁĄ?

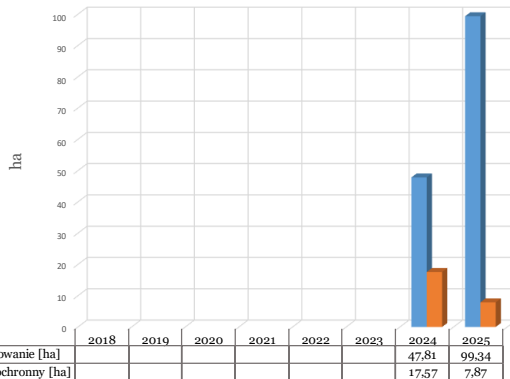
Usunąć zarażone drzewa lub nawet drzewostany zanim jemiola opanuje kolejne.

Oderwanie od gałęzi jest nieskuteczne (korzenie wnikają w głąb) i może być niebezpieczne ze względu na umiejscowienie jemioli na drzewie. Metody stosowane w arborystyce np. w parkach, w stosunku do pojedynczych drzew, nie mają zastosowania w leśnictwie ze względu na masowe zasiedlanie drzew przez jemiolę.

Jemiola na gatunkach iglastych

Jemiola na sośnie (od 2024r.)

Szkody powodowane przez zwierzynę:

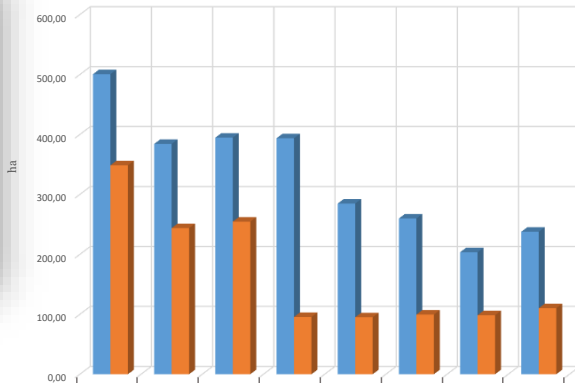
- ❖ Jeleniowate: 2018 r. - 2025 r.
- ❖ Bóbr: 2018 r. - 2025 r.

www.kulik.org.pl

Jeleniowate (*Cervidae*)

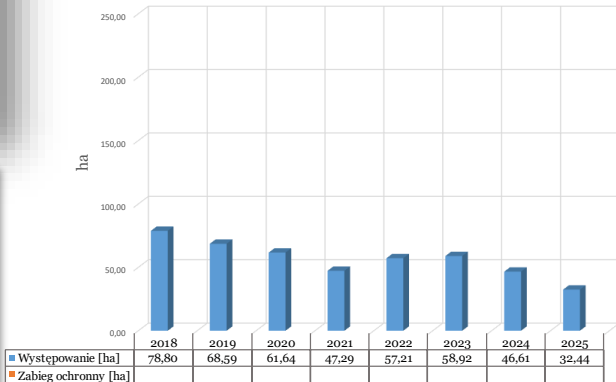
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
■ Występowanie [ha]	500,60	384,22	394,75	393,73	284,77	259,89	203,55	237,73
■ Zabieg ochronny [ha]	348,64	243,79	254,61	95,58	95,07	99,53	98,49	110,23

www.wlin.pl

Bóbr europejski (*Castor fiber*)

Podsumowanie

- Stan zdrowotny drzewostanów na terenie Nadleśnictwa Łopuchówko można uznać za **dobry**, a drzewostany za **stabilne**. Wyjątek mogą stanowić drzewostany uszkodzone w przeszłości przez gradobicie czy wzmożone występowanie szkodników wtórnych;
- Obserwacja i ewidencja szkód w ciągu ostatnich 8 lat wskazuje, że największe zagrożenie stanowią **szkodniki korzeni oraz szkodniki wtórne gatunków iglastych**;
- W związku z powyższym 6-krotnie wykonywano zabieg ograniczający populację chrabąszcza majowego, a na powierzchni **2409,89 ha** uznano obszar uporczywych pędraczysk;
- Od 2018r. **nie wykonywano** agrolotniczych zabiegów wielkoobszarowego ograniczenia liczebności owadów w związku z zagrożeniem od szkodników pierwotnych sosny;
- Jako najważniejsze czynniki abiotyczne przyczyniające się do powstawania szkód należy zaliczyć **wiatr** oraz obniżający się poziom wód gruntowych, brak pokrywy śnieżnej w okresie zimowym, długie okresy suszy;

Podsumowanie

- W związku z suszą i osłabieniem drzew stwierdza się również szkody od szkodników wtórnych, w szczególności **kornika ostrozębnego**, przypłaszczka granatka, cetyńców jak również kornika drukarza;
- Nadleśnictwo regularnie inwentaryzuje i pozyskuje posusz w celu utrzymania dobrego stanu sanitarnego;
- Na terenie Nadleśnictwa Łopuchówko obserwuje się występowanie szkodników owadzych na gatunkach liściastych, jednakże nie stanowią one dominującego zagrożenia dla kondycji zdrowotnej i stabilności drzewostanów;
- W ostatnim dziesięcioleciu obserwuje się stały wzrost szkód w postaci osłabienia i zamierania drzew w związku z rozwojem półpasożyta – **jemioly rozpierschłej**;
- Od 2018 roku występowanie uszkodzeń ze strony **zwierzyny płowej** utrzymuje się na podobnym poziomie. Szkody od **bobra** pojawiają się regularnie, jednak utrzymują się na akceptowalnym poziomie i nie wpływają na stabilność drzewostanów.

Las Państwowe

Dziękuję za uwagę

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
Zespół Ochrony Lasu w Łopuchówku
Łopuchówko 1, 62-095 Murowana Goślina
zollopuchowko@lasy.gov.pl
tel.: +48 61 812 01 81